

КУРС “ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ “ЛЮДИНА І СВІТ” У ВНЗ І – ІV РІВНІВ АКРЕДИТАЦІЇ” ЯК СКЛАДОВА ПРИРОДНИЧОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ МЕТОДИКИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

УДК [378.147+373.3]:502.13

Алла Крамаренко, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти
Бердянського державного педагогічного університету

КУРС “ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ “ЛЮДИНА І СВІТ” У ВНЗ І – ІV РІВНІВ АКРЕДИТАЦІЇ” ЯК СКЛАДОВА ПРИРОДНИЧОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ МЕТОДИКИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

У статті розкрито зміст курсу “Теоретичні основи та методика викладання освітньої галузі “Людина і світ” у ВНЗ І – ІV рівнів акредитації” та визначено його місце в системі природничої підготовки майбутніх викладачів методики початкової освіти. Запропоновано авторську розробку структури вищевикладеної дисципліни із визначенням тематики лекційних, практичних занять та самостійної й індивідуальної роботи.

Ключові слова: майбутній викладач методики початкової освіти, навчально-методичне забезпечення курсу.

Літ. 4.

Постановка проблеми. Нині в Україні відбуваються кардинальні зміни в соціальному, економічному і політичному житті. Реформування змісту педагогічної освіти має відповідати новим вимогам суспільства і сприяти підготовці та професійному розвитку викладача ХХІ століття. Зміст освіти, відповідно до вимог Болонського процесу, має формувати інтерес до навчання, потребу в отриманні знань, бажання і можливість учитись упродовж усього життя. Варто додати, що перетворення нашого суспільства потребують суттєвого вдосконалення всієї системи освіти, в тому числі й природничонаукової.

Аналіз досягнень з проблеми. Аналізуючи психолого-педагогічну літературу, ми виявили інтерес вітчизняних дослідників до деяких аспектів поставленої проблеми. Серед них розробка теоретичних засад функціонування педагогічних систем (А. Алексюк, Ю. Бабанський, Г. Білявський, Р. Гуревич, І. Лернер, С. Мединський, Л. Онищук, В. Паламарчук, О. Савченко та ін.); тенденції розвитку вищої педагогічної освіти (О. Дубасенюк, А. Булда, О. Глузман, В. Луговий, Н. Ничкало та ін.); проблеми неперервної професійної освіти (С. Гончаренко, С. Сисоєва, Я. Цехмістер та ін.); фахова підготовка магістра у вищих педагогічних навчальних закладах (В. Берека, Ю. Завалевський, К. Левківський, І. Науменко, В. Петренко та ін.), формування естетико-екологічної освіти вчителя (Д. Мельник, Г. Тарасенко, О. Федій, М. Швед, З. Шевців та ін.).

З методики викладання природознавства фундаментальне значення мають роботи Т. Байбари, Н. Бібік, О. Біди, К. Гуз, В. Льченко, С. Собакар, П. Завітаєва, Н. Коваль, Г. Ковальчук, Л. Нарочної, М. Скаткіна та ін.

У сучасних умовах розбудови національної

школи потрібен викладач, який орієнтується на інтенсивні підходи до оновлення практики викладання методики освітньої галузі “Людина і світ”. Проте викладачі методики початкової освіти недостатньо підготовлені до здійснення таких завдань у сучасних умовах. Про це свідчать результати констатуючого експерименту. Зокрема, основна маса опитаних студентів-магістрантів напряму підготовки 8.010102 “Початкове навчання” та молодих викладачів з методики початкової освіти вважають себе недостатньо підготовленими до викладання зазначеної методики на сучасному рівні.

У контексті зазначеного, варто звернути увагу на той факт, що курс “Теоретичні основи та методика викладання освітньої галузі “Людина і світ” у ВНЗ І – ІV рівнів акредитації”, як дисципліна готує студентів-магістрантів до викладання методики освітньої галузі “Людина і світ” у вищій школі. Проте даний курс вимагає належного навчально-методичного забезпечення у контексті Болонського процесу. Тому проблема розробки теоретико-методичних засад природничої підготовки майбутніх викладачів методики початкової освіти набуває особливого значення.

Мета статті – розкрити зміст курсу “Теоретичні основи та методика викладання освітньої галузі “Людина і світ” у ВНЗ І – ІV рівнів акредитації” та визначити його місце в системі природничої підготовки майбутніх викладачів методики початкової освіти.

Основний матеріал дослідження. Перехід педагогічної вищої школи до ступеневої системи освіти передбачає оновлення змісту базової педагогічної освіти бакалаврів, а також розробки змісту, форм і методів педагогічної підготовки магістрів як фахівців найвищого кваліфікаційного

КУРС “ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ “ЛЮДИНА І СВІТ” У ВНЗ І – ІV РІВНІВ АКРЕДИТАЦІЇ” ЯК СКЛАДОВА ПРИРОДНИЧОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ МЕТОДИКИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

рівня, котрі в майбутньому поновлять склад науковців з різних галузей науки. Одним із напрямів ефективної підготовки магістрів є розробка навчально-методичного забезпечення предметів, які передбачені навчальним планом.

Так, у зв'язку з реформуванням освіти зроблено спробу привести у відповідність із сучасним рівнем наукових знань і вимогами життя курсу методики викладання природознавства (Т. Байбара, О. Біда, О. Лінник та ін.), з яким логічно пов'язаний курс “Теоретичні основи та методика викладання освітньої галузі “Людина і світ” у ВНЗ І – ІV рівнів акредитації”. Разом з тим, варто зазначити, що при розробці вищевказаного курсу нами не залишилися поза увагою навчально-методичні посібники з “Педагогіки вищої школи” авторами яких є С. Вітвицька [1], В. Нагаєв [2], В. Ортинський [3], В. Андрущенко із групою науковців [4].

Основною метою навчальної дисципліни “Теоретичні основи та методика викладання освітньої галузі “Людина і світ” у ВНЗ І – ІV рівнів акредитації” є підготовка студентів-магістрантів до викладання методики освітньої галузі “Людина і світ” у вищій школі, проведення науково-пошукової роботи та керівництва дослідницькою роботою студентів з вищезазначеного курсу; впровадження інноваційних процесів з методики викладання освітньої галузі “Людина і світ”.

Пропонований курс побудовано за принципами кредитно-модульної технології навчання.

займатися самонавчанням, саморозвитком, самовдосконаленням.

Наприкінці вивчення курсу магістранти повинні знати:

- предмет, завдання, основні категорії методики викладання освітньої галузі “Людина і світ” у вищій школі;

- основні напрями діяльності викладача з методики викладання освітньої галузі “Людина і світ” у вищій школі;

- інноваційні технології викладання означеної методики у вищих педагогічних закладах освіти І – ІV рівня акредитації;

- фундаментальну спільність, істотні ознаки сучасних технологій методики викладання освітньої галузі “Людина і світ” у вищій школі.

Ми вважаємо, що після вивчення матеріалу дисципліни магістри повинні опанувати такі вміння:

- прогнозувати ефективність педагогічного процесу при викладанні освітньої галузі “Людина і світ” у вищій школі від використання певних освітніх технологій;

- застосовувати нові форми та методи з методики викладання освітньої галузі “Людина і світ” у вищих педагогічних закладах освіти І – ІV рівня акредитації;

- розробляти лекції, практичні та лабораторні заняття з курсу “Методика викладання освітньої галузі “Людина і світ” відповідно кредитно-модульній системі навчання;

- оцінювати навчальні досягнення студентів з дисципліни “Методика викладання освітньої галузі

Опис предмета навчального курсу

Курс: магістр (денна форма навчання)	Галузь знань, напрямок підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів, відповідних ECTS: 3 Змістових модулів: 6 Загальна кількість годин: 108 Тижневих годин: 4	Шифр та назва галузі знань: <i>0101 Педагогічна освіта</i> Шифр та назва напрямку підготовки: <i>8.010102 Початкове навчання</i> Освітньо-кваліфікаційний рівень: <i>магістр</i>	Обов'язковий рік підготовки: <i>VI</i> Семестр: <i>1</i> Лекції: <i>24 години</i> Практичні: <i>24 години</i> Самостійна та індивідуальна робота: <i>60 годин</i>

Розробляючи програму курсу, ми визначили його основні завдання:

- поглиблення, розширення, інтеграція знань з методики викладання освітньої галузі “Людина і світ” у вищій школі;

- практичне опанування студентами різними формами викладання методики освітньої галузі “Людина і світ” у вищих педагогічних закладах освіти І – ІV рівня акредитації;

- виховання у магістрантів особистісних якостей майбутнього викладача, прагнення постійно

“Людина і світ”, враховуючи вимоги кредитно-модульної системи навчання.

Наступним кроком у розробці програми курсу стало наповнення кожної частини дисципліни навчальним матеріалом, необхідним для магістранта під час його професійної підготовки у педагогічному ВНЗ.

Структура навчального курсу “Теоретичні основи та методика викладання освітньої галузі “Людина і світ” у ВНЗ І – ІV рівнів акредитації” містить шість змістових модулів.

**КУРС “ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ
“ЛЮДИНА І СВІТ” У ВНЗ І – ІV РІВНІВ АКРЕДИТАЦІЇ” ЯК СКЛАДОВА ПРИРОДНИЧОЇ
ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ МЕТОДИКИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

У першому змістовому модулі розглядається обґрунтування змісту підготовки магістрантів до викладання методики освітньої галузі “Людина і світ” у вищій школі, а також питання впливу історичного розвитку вітчизняної методики викладання природознавства на освітню галузь “Людина і світ”.

Другий змістовий модуль розкриває теоретичні засади фахової підготовки майбутніх викладачів-дослідників у галузі педагогіки і методики початкової освіти.

У третьому змістовому модулі визначено теоретичні засади *викладання освітньої галузі “Людина і світ” в умовах модульно-рейтингової технології, розглянуто питання* навчально-методичного комплексу з дисципліни “Методика викладання освітньої галузі “Людина і світ”.

Четвертий змістовий модуль розкриває організацію самостійної та індивідуальної роботи студентів з методики викладання освітньої галузі “Людина і світ” за кредитно-модульною технологією, методичний аспект педагогічної практики студентів (спеціальність “Початкова освіта”).

У п’ятому змістовому модулі розміщено матеріал щодо оцінювання навчальних досягнень студентів з дисципліни “Методика викладання освітньої галузі “Людина і світ”.

Матеріал шостого модуля визначає сутність дослідницько-інноваційної роботи зі студентами з методики викладання освітньої галузі “Людина і світ”.

У викладанні курсу “Теоретичні основи та методика викладання освітньої галузі “Людина і світ” у ВНЗ І – ІV рівнів акредитації” реалізуються міждисциплінарні зв’язки з такими навчальними предметами як “Філософія в освіті”, “Менеджмент в освіті”, “Методика викладання педагогіки у ВНЗ І – ІV рівнів акредитації”, “Методика викладання історії педагогіки у ВНЗ І – ІV рівнів акредитації”, “Педагогіка вищої школи”, “Психологія вищої школи”.

Опрацювання курсу “Теоретичні основи та методика викладання освітньої галузі “Людина і світ” у ВНЗ І – ІV рівнів акредитації” передбачає аудиторну (лекції, практичні заняття), самостійну та індивідуальну роботу магістрантів, виконання завдань із самоперевірки, модульний контроль. Ми пропонуємо вказаний нижче тематичний план курсу.

Тематичний план курсу

№ теми	Назва змістового модуля, теми	Усього годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна та індивідуальна робота
	ЗАЛІКОВИЙ КРЕДИТ І	36	8	8	20
	<i>Змістовий модуль 1</i>	<i>20</i>	<i>4</i>	<i>4</i>	<i>12</i>
1.1	Обґрунтування змісту підготовки магістрантів до викладання методики освітньої галузі “Людина і світ” у вищій школі	10	2	2	6
1.2	Методика викладання освітньої галузі “Людина і світ” як дисципліна у вищих навчальних закладах	10	2	2	6
	<i>Змістовий модуль 2</i>	<i>16</i>	<i>4</i>	<i>4</i>	<i>8</i>
2.1	Теоретичні засади фахової підготовки майбутніх викладачів-дослідників у галузі педагогіки і методики початкової освіти	16	4	4	8
	ЗАЛІКОВИЙ КРЕДИТ ІІ	36	8	8	20
	<i>Змістовий модуль 3</i>	<i>17</i>	<i>4</i>	<i>4</i>	<i>9</i>
3.1	Викладання методики освітньої галузі “Людина і світ” в умовах модульно-рейтингової технології	10	2	2	6
3.2	Навчально-методичний комплекс з дисципліни “Методика викладання освітньої галузі “Людина і світ”	7	2	2	3
	<i>Змістовий модуль 4</i>	<i>19</i>	<i>4</i>	<i>4</i>	<i>11</i>
4.1	Організація самостійної та індивідуальної роботи студентів з методики викладання освітньої галузі “Людина і світ” за кредитно-модульною технологією	9	2	2	5
4.2	Методичний аспект педагогічної практики студентів (спеціальність “Початкова освіта”)	10	2	2	6

**КУРС “ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ
“ЛЮДИНА І СВІТ” У ВНЗ І – ІV РІВНІВ АКРЕДИТАЦІЇ” ЯК СКЛАДОВА ПРИРОДНИЧОЇ
ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ МЕТОДИКИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

Продовження тематичного плану курсу

ЗАЛІКОВИЙ КРЕДИТ ІІІ		36	8	8	20
Змістовий модуль 5		18	4	4	10
5.1	Оцінювання навчальних досягнень студентів з дисципліни “Методика викладання освітньої галузі “Людина і світ”	18	4	4	10
Змістовий модуль 6		18	4	4	10
6.1	Дослідницько-інноваційна робота студентів з методики викладання освітньої галузі “Людина і світ”	18	4	4	10
Разом		108	24	24	60

Лекції з навчальних модулів відповідають конкретним темам курсу “Теоретичні основи та методика викладання освітньої галузі “Людина і світ” у ВНЗ І – ІV рівнів акредитації”. За способом викладання лекції є інформаційними, які передбачають передавання інформації шляхом послідовного розкриття наукових фактів, явищ, процесів. Обов’язковим елементом лекцій є подання теоретичного матеріалу у формі проблемного завдання, в умовах якого окреслюються певні суперечності, що

потребують вирішення. Науковий і фактичний матеріал лекцій відображає ключові питання навчальної дисципліни.

Практичні заняття з курсу “Теоретичні основи та методика викладання освітньої галузі “Людина і світ” у ВНЗ І – ІV рівнів акредитації” передбачають розгляд магістрантами теоретичних положень, засвоєних на лекціях та в процесі самостійної роботи, обговорення реферативних повідомлень, виконання практичних завдань. Наведемо приклад тематики практичних занять із зазначеного курсу.

Тематика практичних занять

№ теми	Тема заняття та його план	Практичні заняття
1.1	<i>Зміст і побудова курсу “Теоретичні основи та методика викладання освітньої галузі “Людина і світ” у ВНЗ І – ІV рівнів акредитації”.</i> Методика викладання освітньої галузі “Людина і світ” у вищій школі як наука та її місце в системі наук. Зміст і структура курсу “Теоретичні основи та методика викладання освітньої галузі “Людина і світ” у ВНЗ І – ІV рівнів акредитації”. Нові педагогічні технології вивчення методики викладання освітньої галузі “Людина і світ” у вищих навчальних закладах. Методи наукового дослідження: вивчення навчальної літератури з курсу “Теоретичні основи та методика викладання освітньої галузі “Людина і світ” у ВНЗ І – ІV рівнів акредитації” та суміжних дисциплін, спостереження за навчально-виховним процесом, вивчення й узагальнення передового досвіду, педагогічний експеримент тощо.	2
1.2	<i>Методика викладання освітньої галузі “Людина і світ”: сучасний етап розвитку</i> Предмет та завдання методики викладання освітньої галузі “Людина і світ”. Загальнодидактичні та специфічні принципи побудови програмного матеріалу з курсу “Я і Україна”. Знання, що є основними структурними компонентами змісту курсу “Я і Україна”. Використання здобутків передового педагогічного досвіду в методиці викладання освітньої галузі “Людина і світ”.	2
2.1	<i>Взаємозв’язок дидактичних форм організації занять з курсу “Теоретичні основи та методика викладання освітньої галузі “Людина і світ” І – ІV рівнів акредитації”</i> Дидактичні принципи фахової підготовки викладачів-дослідників у галузі педагогіки і методик початкової освіти. Дидактичні форми організації занять з курсу “Теоретичні основи та методика викладання освітньої галузі “Людина і світ” І – ІV рівнів акредитації”. Характеристика прикладних занять з курсу “Теоретичні основи та методика викладання освітньої галузі “Людина і світ” І – ІV рівнів акредитації”.	4

**КУРС “ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ
“ЛЮДИНА І СВІТ” У ВНЗ І – IV РІВНІВ АКРЕДИТАЦІЇ” ЯК СКЛАДОВА ПРИРОДНИЧОЇ
ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ МЕТОДИКИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

Продовження тематики практичних занять

3.1	Методика викладання освітньої галузі “Людина і світ” у вищій школі (модульно-рейтингова технологія) Сутність побудови модульної програми з методики викладання освітньої галузі “Людина і світ” у вищій школі. Формування змісту модулів. Створення умов для організації модульного навчання з методики викладання освітньої галузі “Людина і світ” у вищій школі.	2
3.2	Програми навчальної дисципліни “Методика викладання освітньої галузі “Людина і світ” як складові навчально-методичного комплексу Методика розроблення кредитно-модульних навчальних програм з дисципліни “Методика викладання освітньої галузі “Людина і світ””. Положення про робочу програму дисципліни та методичні рекомендації до її підготовки. Визначення структури модульної програми й окремих модулів. Формування змісту модулів (поєднання цілей навчання, формування змісту навчання).	2
4.1	Методика викладання освітньої галузі “Людина і світ” у вищій школі: самостійна та індивідуальна робота студентів Основні види самостійної та індивідуальної роботи студентів з методики викладання освітньої галузі “Людина і світ””. Умови ефективної організації самостійної роботи з методики викладання освітньої галузі “Людина і світ””. Розробка планів і практичних завдань для самостійної роботи студентів вищих педагогічних навчальних закладів напряму підготовки 6.010102 “Початкова освіта” з методики викладання освітньої галузі “Людина і світ””.	2
4.2	Методичні засади педагогічної практики майбутніх учителів початкової школи. Вимоги до проведення уроків з курсу “Я і Україна”. Зміст та завдання педагогічної практики з методики викладання освітньої галузі “Людина і світ””. Вимоги до рівня підготовки студентів-практикантів з методики викладання освітньої галузі “Людина і світ””. Магістерська практика майбутнього викладача-дослідника у галузі педагогіки і методики початкової освіти: зміст та завдання.	2
5.1	Види та вимоги до контролю й оцінювання навчальних досягнень студентів з методики викладання освітньої галузі “Людина і світ” у вищій школі. Основні принципи контролю та оцінки навчальних досягнень студентів. Форми перевірки навчальних досягнень студентів з методики викладання освітньої галузі “Людина і світ””. Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів з методики викладання освітньої галузі “Людина і світ””. Рейтингова система оцінювання навчальних досягнень студентів з методики викладання освітньої галузі “Людина і світ””.	4
6.1	Навчально-дослідна робота магістрантів з методики викладання освітньої галузі “Людина і світ” Значення дослідницької діяльності студентів. Магістерські роботи та їх типи. Загальні і специфічні вимоги до магістерської роботи. Вимоги до магістерських робіт з методики викладання освітньої галузі “Людина і світ””.	4
Разом		24

Зазначимо, що самостійна робота є основним засобом засвоєння студентами-магістрантами навчального матеріалу у вільний від аудиторних навчальних занять час.

Зміст самостійної роботи визначається навчальною програмою з дисципліни “Теоретичні основи та методика викладання освітньої галузі “Людина і світ” у ВНЗ І – IV рівнів акредитації”, завданнями та рекомендаціями викладача.

Самостійна робота студентів передбачає вивчення окремих питань курсу, опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, підготовку до виступу на практичному занятті, виконання індивідуальних завдань, систематизацію вивченого матеріалу курсу перед модульним контролем тощо. Засвоєний у процесі самостійної роботи навчальний матеріал виноситься на поточний контроль. Тематику самостійної роботи з курсу наведено нижче.

**КУРС “ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ
“ЛЮДИНА І СВІТ” У ВНЗ І – ІV РІВНІВ АКРЕДИТАЦІЇ” ЯК СКЛАДОВА ПРИРОДНИЧОЇ
ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ МЕТОДИКИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

Тематика самостійної роботи з курсу

№ теми	Зміст самостійної роботи	Кількість годин
	<i>Вивчення окремих питань з тем навчального модуля:</i>	<i>18</i>
1.1	Курс “Теоретичні основи та методика викладання освітньої галузі “Людина і світ” у ВНЗ І – ІV рівнів акредитації”: міжпредметні зв’язки	2
1.2	Використання здобутків передового педагогічного досвіду в методиці викладання освітньої галузі “Людина і світ”	2
2.1	Евристичні методи навчання з курсу “Теоретичні основи та методика викладання освітньої галузі “Людина і світ” у ВНЗ І – ІV рівнів акредитації”	2
3.1	Природознавчий напрям дисципліни “Методика викладання освітньої галузі “Людина і світ”: сучасний стан	2
3.2	Аналіз структури та змісту чинних підручників та навчальних посібників з дисципліни “Методика викладання освітньої галузі “Людина і світ”	2
4.1	Дидактичні ігри в методиці викладання освітньої галузі “Людина і світ”	2
4.2	Професійна готовність майбутнього вчителя початкової школи до гуманізації педагогічного процесу	2
5.1	Погляди сучасних науковців на застосування тестів при перевірці навчальних досягнень студентів з методики викладання освітньої галузі “Людина і світ”	2
6.1	Проблемний метод та метод проектів у методиці викладання освітньої галузі “Людина і світ”: сутність та застосування	2
	<i>Інші види самостійної роботи</i>	<i>42</i>
	Разом	60

Тематика індивідуальних занять з курсу

№ теми	Тематика індивідуальних завдань
1.1	Методика викладання освітньої галузі “Людина і світ” у вищій школі: сучасний стан
1.2	Історичний розвиток вітчизняної методики викладання природознавства
2.1	Зміст та місце тернарної моделі методів навчання (за В. Паламарчуком та В. Паламарчук) у курсі “Теоретичні основи та методика викладання освітньої галузі “Людина і світ” у ВНЗ І – ІV рівнів акредитації
3.1	Методика викладання освітньої галузі “Людина і світ” у вищій школі (гуманістично зорієнтована технологія)
3.2	“Застосування інформаційних технологій в процесі викладання дисципліни “Методика викладання освітньої галузі “Людина і світ” у вищій школі”
4.1	Педагогічні умови організації самостійної роботи студентів педагогічного університету в процесі викладання методики викладання освітньої галузі “Людина і світ”
4.2	Професіоналізм викладача-дослідника у галузі педагогіки і методики початкової освіти як соціально-педагогічне явище
5.1	Зв’язок методів і функцій організації контролю та оцінювання навчальної діяльності студентів з методики викладання освітньої галузі “Людина і світ”
6.1	Інтерактивні методи в методиці викладання освітньої галузі “Людина і світ”

Індивідуальна робота проводиться з окремими студентами-магістрантами з метою підвищення рівня їхньої підготовки та розвитку індивідуальних творчих здібностей.

Основним видом оформлення результатів індивідуальної роботи з навчальної дисципліни “Теоретичні основи та методика викладання освітньої галузі “Людина і світ” у ВНЗ І – ІV рівнів акредитації” є написання студентами реферату та підготовка мультимедійної презентації.

Висновки. Отже, у статті розкрито зміст курсу “Теоретичні основи та методика викладання освітньої галузі “Людина і світ” у ВНЗ І – ІV рівнів акредитації” та визначено його місце в системі природничої підготовки майбутніх викладачів методики початкової освіти.

Проте окреслене питання потребує подальшого висвітлення у наступних наукових доробках.

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МЕНЕДЖЕРІВ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ СФЕРИ У КОНТЕКСТІ МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

1. Вітвицька С.С. *Основи педагогіки вищої школи: підруч. за модульно-рейтинговою системою [для студ. магістратури]* / С.С. Вітвицька. – К.: Центр учбової літератури, 2006. – 384 с.

2. Нагаєв В.М. *Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. [для студ. магістратури економічних спец. вищ. навч. закл.]* / В.М. Нагаєв. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 232 с.

3. Ортинський В.Л. *Педагогіка вищої освіти: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.]* / В.Л. Ортинський. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.

4. *Педагогіка вищої школи: підруч. [для студ. вищ. навч. закладів]* / В.П. Андрущенко, І.Д. Бех, І.С. Волощук та ін.; за ред. В.Г. Кременя, В.П. Андрущенко, В.І. Лугового. – К.: Педагогічна думка, 2009. – 256 с.

Стаття надійшла до редакції 26.05.2011

УДК 008

Віктор Локшин, кандидат педагогічних наук, Ph.D,

докторант відділу педагогіки та психології вищої школи
Інституту вищої освіти НАПН України,
м. Київ

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МЕНЕДЖЕРІВ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ СФЕРИ У КОНТЕКСТІ МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті розглядаються психолого-педагогічні аспекти вдосконалення професійної компетентності менеджерів соціокультурної сфери, які впливають на розвиток вищої освіти на сучасному етапі. Окреслено підходи до застосування сучасних методів навчання у вищій школі, змістового наповнення, організації стажування та партнерських відносин, забезпечення основ вищої освіти економіко-гуманітарного профілю.

Ключові слова: компетентнісний підхід, ціннісна компетентність, менеджер соціокультурної сфери, зміст освіти, модернізація освіти.

Літ. 16.

Постановка проблеми. Процеси модернізації вищої освіти стосуються і аспектів підготовки фахівців з менеджменту соціокультурної сфери як і складової, здатної продуктивно використовувати внутрішні і зовнішні ресурси та забезпечувати функціонування системи професійної підготовки в соціокультурній сфері. Економічна інтеграція як головна умова суспільного світового розвитку у ХХІ ст. є істотним фактором економічного розвитку держав у цілому та економічної освіти. Адже економічна та бізнес-освіта можуть відігравати ключову роль у розумінні та розв'язанні невідкладних проблем світового значення, виявленні економічної причини глобальних проблем і прогнозування наслідків. В сучасних умовах, на початку ХХІ сторіччя особливого значення набувають проблеми неперервної освіти, зокрема неперервної економічної освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми удосконалення вищої освіти, економічної зокрема, були предметом аналізу багатьох учених-педагогів, економістів, соціологів (Н. Абашкіна [7], В. Базилевич [10], Б. Вульфсон [2], В. Кремень [6], Н. Ничкало [7], Т. Оболенська [5], О.Г. Романовський [9]). Проте і на сьогодні залишаються актуальними питання, наскільки повинні бути інтегровані освітні програми, якою

мірою і як процеси глобалізації повинні відбитися на системі підготовки економічних кадрів. “Сучасна тенденція у сфері вищої освіти – створення єдиного освітнього простору в Європі – це реальність, без якої не можливо формувати і втілювати в життя стратегію розвитку освіти, реформування слід здійснювати так, щоб результати реформ сприяли розвитку економіки України, суспільства в цілому, а національна освіта не втратила своїх здобутків” [10, 8]. Це повною мірою стосується і вищої освіти.

Мета статті: окреслити психолого-педагогічні аспекти вдосконалення професійної компетентності менеджерів соціокультурної сфери, які впливають на розвиток вищої освіти на сучасному етапі в умовах глобалізаційних процесів.

Виклад основного матеріалу. Вища освіта фахівців з управління в соціокультурній сфері, зберігаючи своє значення в умовах глобалізації, потребує певного коригування. Від її змісту і якості багато в чому залежить ефективність вищої освіти в соціокультурній сфері. Розглядаючи питання ефективності вищої освіти в умовах глобалізації, на нашу думку, доцільно звернути увагу на декілька аспектів: наповнення змісту навчальних планів та предметів, удосконалення методів викладання, розширення інформаційного